

**GLADA ☺ HUDIK
TEATERN**

**Arbetsmaterial till personal som
arbetar inom LSS området**

Det kunde varit vi!

Inledning

När vi skrev denna handledning till *Det kunde ha varit vi* har vi försökt att ha i åtanke att ni jobbar kan vara både nya i yrket eller ha lång erfarenhet. Därför kan en del av det som står här uppfattas som självklarheter för vissa av er. Vi uppmuntrar er att arbeta med det som fungerar bäst för er.

Ni har friheten att vara kreativa och sätta er egen prägel på det som lärs ut. Låt inte gamla traditioner eller standardlösningar begränsa er från att skapa något som verkligen engagerar. Genom att använda era erfarenheter och kreativa idéer kan ni fortsätta att inspirera, utveckla och skapa en lärandemiljö där eleverna kan växa och lyckas.

Vi tar gärna emot era tips på hur vi kan förbättra materialet. Era perspektiv hjälper oss att utveckla vår verksamhet ytterligare.

Tack för att ni är med!

Pär Johansson

Bakgrund & syfte

Filmen *Det kunde ha varit vi* är en dokumentär som tar oss tillbaka i tiden, från invigningen av rasbiologiska institutet i Uppsala 1922 till Vipeholmsanstaltens experiment på utvecklingsstörda 1945–1955. I filmen får du som tittare följa med när Emma Örtlund, Ida Johansson och Pär Johansson från Glada Hudik-teatern reser till olika platser i Sverige. De träffar anhöriga, forskare och experter som ger svar på våra frågor och berättar om hur personer med olika funktionsvariationer har behandlats genom tiderna. Det är drygt 100 år sedan verksamheten på Statens institut för rasbiologi startade i Uppsala. Men frågan om hur vi behandlar våra medmänniskor är lika aktuell idag. Filmen *Det kunde ha varit vi* vill bidra till att vi funderar på hur vi tänker om andra människor och hur vi kan bli mer inkluderande.

1

Innan filmen

Förbered personalen med bakgrund till filmen. Det kan göras på olika sätt. Visa trailern berätta och ge tid att samtala om sina tankar och funderingar. Gå igenom följande frågeställningar, gärna i grupp och att ni tillsammans skriver ner de olika svaren så att alla kan ta del av dem.

1. Vad vet du om hur personer med IF behandlades historiskt sett i Sverige eller internationellt?

- Denna fråga kan hjälpa till att bedöma förståelsen för historiska attityder, diskriminering och institutionalisering av personer med utvecklingsstörning.

2. Hur tycker du/ni synen på personer med IF förändrats över tid i Sverige?

- Frågan uppmuntrar reflektion över samhällets utveckling från exkludering och segregation till inkludering och rättighetsperspektiv.

3. Vad vet du/ni om de stora förändringar som skett inom omsorgen, såsom övergången från institutioner till integrerad del av samhället/normaliseringen?

- Denna fråga syftar till medvetenheten om viktiga reformer, såsom avvecklingen av stora institutioner och framväxten av gruppboenden/ daglig verksamhet etc

4. Varför tror du/ni det är viktigt att känna till den historiska utvecklingen inom omsorgen för personer med IF?

- Här kan personalen reflektera över varför historisk medvetenhet är viktigt i deras arbete, t.ex. för att förstå rättigheter, förståelse för målgrupp/anhöriga och kunna ge ett bättre stöd.

5. Känner du till några historiska exempel på orättvisor som drabbade personer med IF, och hur kan dessa påverka hur vi arbetar idag?

- Genom att känna till historiska övergrepp kan personalen bättre förstå vikten av respekt, integritet och rättigheter.

6. Hur påverkar den historiska synen på utvecklingsstörda hur vi ser på deras rätt till självbestämmande idag?

- Frågan kan öppna upp för en diskussion om hur tidigare synsätt har lett till dagens fokus på självbestämmande och delaktighet.

7. Kan du nämna några lagändringar eller internationella överenskommelser som haft stor betydelse för personer med utvecklingsstörning?

- Detta testar personalens kännedom om viktiga lagar, som LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

2

Se filmen på bio

Låt personalen uppleva och engagera sig i filmen utifrån sitt perspektiv och sina förutsättningar. Se filmen tillsammans på bio, ca 1,5h lång.

3

Efter filmen

Efter att ha sett filmen "Det kunde varit vi" är det viktigt att ställa frågor som uppmuntrar till reflektion, perspektiv och förståelse, samt att koppla det historiska perspektivet till nutid. Vi hoppas att dessa frågor kan öppna upp för viktiga samtal och ge personalen möjlighet att koppla filmens budskap konkret till deras arbete inom LSS.

1. Hur kände du när du såg filmen?

- Den här frågan ger möjlighet att reflektera över de starka känslor filmen kan väcka och öppnar för en diskussion om tex empati.

2. Hur kan vi koppla det vi såg i filmen till vårt dagliga arbete inom LSS?

- Genom att diskutera hur historien påverkar dagens omsorg, får personalen möjlighet att reflektera över hur de kan förbättra sitt bemötande och stöd till personer med funktionsvariationer.

3. Vilka lärdomar kan vi dra av historien för att undvika att något liknande händer igen?

- Detta uppmuntrar till en djupare diskussion om vikten av historisk medvetenhet och hur vi kan arbeta för att förhindra diskriminering och stigmatisering.

4. Hur kan vi bidra till ett mer inkluderande samhälle, både inom vårt arbete och i våra vardagsliv?

- Frågan skapar en direkt koppling mellan filmens budskap och det konkreta arbetet med att främja inkludering och jämlikhet.

5. Vad tror du är anledningen till att människor började se andra som icke-önskvärda och förlorade respekten för deras människovärde?

- Genom att förstå mekanismerna bakom avhumanisering kan personalen bli bättre på att identifiera och bekämpa liknande attityder i dagens samhälle.

6. Hur kan vi använda filmens budskap för att stärka arbetet med att främja självbestämmande och delaktighet för personer med IF?

- Denna fråga uppmuntrar personalen att tänka på hur de kan omsätta filmens lärdomar i praktiken, för att stärka individernas rättigheter.

7. Vad kan vi göra för att hålla detta "kollektiva minne" levande och föra det vidare till framtida generationer?

- Genom att diskutera hur vi kan sprida kunskapen och medvetenheten om historien säkerställer vi att detta inte glöms bort.

8. Filmen avslutas med hopp om en bättre framtid – vad kan vi göra i vår verksamhet för att bidra till detta hopp och en bättre framtid för personer med funktionsnedsättning? Ge väldigt konkreta exempel.

- Frågan uppmuntrar till att tänka framåt och fokusera på konkreta förbättringar för att skapa en mer inkluderande och respektfull framtid.

9. Har du någon anhörig/släkting som är berörd?

- Denna fråga skapar en personlig koppling till ämnet. Genom att uppmuntra deltagarna att reflektera över om de har någon i sin närhet med funktionsnedsättning ökar medvetenheten om att dessa frågor påverkar många på ett personligt plan. Det hjälper också till att främja empati och en djupare förståelse för att personer med funktionsnedsättning är en del av alla familjer och samhällen, och att deras rättigheter och välbefinnande angår oss alla.

10. Hur långt har vi kommit med allt vi vet idag, om du jämför med hur mycket man visste för 100 år sedan?

- Denna fråga syftar till att få deltagarna att reflektera över den enorma utveckling som har skett inom vetenskap, medicin och människosyn under det senaste århundradet. Det lyfter fram framstegen vi gjort när det gäller förståelsen av intellektuella funktionsnedsättningar och den förändrade synen på individens värde och rättigheter. Det ger också utrymme för diskussion om att det fortfarande finns saker att förbättra, trots den kunskap vi har idag.

11. Fick du några nya tankar efter filmen? Något du vill förmedla?

- Denna fråga öppnar upp för personlig reflektion och ger deltagarna möjlighet att uttrycka sina tankar och känslor efter att ha sett filmen. Det ger också utrymme för att identifiera nya insikter eller perspektiv som filmen kan ha väckt, vilket är viktigt för att hålla diskussionen levande och engagerande. Deltagarna kan känna sig mer motiverade att föra vidare filmens budskap eller kanske dela sina insikter med kollegor, anhöriga eller i deras yrkesroll.

Sammanfattning

Vi tycker dessa frågor är viktiga eftersom vi anser att de hjälper till att koppla filmens innehåll till sitt eget liv, reflektera över samhällets framsteg och utmaningar, och uppmuntrar till delaktighet i samtalet om hur vi kan fortsätta att skapa en mer inkluderande framtid. De stärker även känslan av att vi alla har ett ansvar att lära oss av historien och bidra till positiv förändring av samhället och inte lägga över det på kommuner och politiker. Utan man måste börja med sig själv.

"Det kunde ha varit vi bär på ett oerhört viktigt budskap som aldrig får glömmas bort, och därför är det viktigt att hålla det kollektiva minnet levande. Ju fler vi är som minns och kan berätta om detta för kommande generationer, desto större är chansen att det inte händer igen. Hjälper det att känna till hur människor med funktionsnedsättning har behandlats genom historien, eller kan det hända igen trots att vi vet? Det är du, jag och vi tillsammans som har makten att forma vår framtid."

– Pär Johansson, grundare av Glada Hudik-teatern

Tack för att ni är med oss i detta viktiga projekt

Tveka inte att höra av dig om du vill ha ytterligare information!

Anna Olsson, Projektledare
anna@gladahudikteatern.se
www.detkundevaritvi.se